

N U B Ú R E I

I,1 : Pair Ubú
Mair Ubú

- P.U. Mèrdra !
- M.U. Bessè, aquò e polit, Pair Ubú, qu'ètz ua plan grana gahòlha.
- P.U. E non l'aucir, aquera Mair Ubú !
- M.U. N'e cap jo, Pair Ubú, que'n e un aute que caleria aucir.
- P.U. Candela vèrda, mèrdra, ~~ma Dama~~, non compreni cap.
- M.U. Adon, Pair Ubú, ètz contenton deth vòste hat ?
- P.U. Candela vèrda, mèrdra, ma Dama, mahé que'n sò content. Que'n hori dab mens : capitani deths dragons, suficièr de hida deth arrei En Venceslàs, decorath der' Agla arroja de Polonha, e d'auti còps arrei d'Aragon, que vos cau de miálor ?
- M.U. E que m'a vist !... Après que hùretz arrei d'Aragon, vos accontentatz d'amiar aras revistas ua cingüantea de vandòmes armats de podasegas, qüan pòrietz hèr seguir sus era vòsta tussa era corona d'Aragon per era de Polonha ?
- P.U. Plèti ? Mair Ubú, non compreni cap bric çò que dides.
- M.U. Quina cossòla !
- P.U. Candela vèrda, eth arrei En Venceslàs viu encara ; puish, s'anava a morir, non e vertath que deisha un pialòt de mainatges ?
- M.U. Se non pòdes carnatjar tot' era família, entà méte't ara sua plaça ?
- P.U. Aiai, Mair Ubú, ja m'avetz mancath, que vos vau empadenar.
- M.U. Òbe, praube gandòla, s'anavi ena padena, qüan e que't pedassaria eth hon deths pantalons ?
- P.U. E a la vets ? Se non è cap un cüu com eths auti ?
- M.U. S'èra tu, aüeth cüu, que'u voleria espatarrar sus un tròne. Poderias atau non finar d'abrahamar, minjar plan soen tripa e carossejà't peras carrèras
- P.U. S'èra lo rei, que'm haxia hustar un gran mandilh com èraqueth qu'avia en Aragon e qu'aquèra parpenda d'Espanhòus devefgonits m'an panath.
- M.U. Be poderias aver taben un paraploja e ua gran arropa que't baisharia dinquath cavilhath.
- P.U. Ai ! Que m'i deishi anar. Bogre de mèrdra, mèrdra de bogre, se'u vau james arrencontrà'u en quauque lòc, ja t'arresponi que va prénguer quauquarren.
- M.U. Va plan, Pair Ubú, ara qu'es un òme.
- P.U. Nani, nani ! Jo, eth capitani deths dragons, mortalhar lo rei de Polonha ! m'estimi mès crebar !
- M.U. (baish) Mèrdra ! (aut) A don, Pair Ubú, vas demorar venticourath com un arr

P.U. Carahon, candela vèrda, m'estimi mès d'èste venticourath com un brave
arratòt, que non cap d'èste arrishe com ua maishanta gatòrra.

M.U. T'ès desbrembath eth mandilh ? Eth paraploja ? Era ropa ?

P.U. E don, Mair Ubu ?

M.U. (soleta) Hoïsh, mèrdra, que m'en a hèt véder, mès hoïsh, mèrdra, que'm pen-
tot-un de'u aver balhath beth pensement. Gràcias a Diu, e a jo medish, de
goé en ceit, ja s'pòth que siga arreina de Polonha.

I,2 : Pair Ubú, Mair Ubú.
Ua cramba en çò de Pair
Ubú; ~~que i~~ e metuda ua tau-
la aon arren non i manca.

M.U. ~~Arren~~ Eth nòste monde que tarda plan.

P.U. Candèla verda, e vertath. So aganith. Mair Ubú, quin es lèja goé, e
~~arren~~ qu'aven monde ?

M.U. (en tot ~~lhevar~~ ^{les} ~~espaules~~ ^{muscles}) Mèdra!

P.U. (~~que's pren un~~ poret arrostith) Tè, qu'è hame, vau mossegar en aqueth
audèth. Deu èstet un poret. N'e cap maishant.

M.U. Que hès, malurós ? Que van minjar era gens ?

P.U. Ja n'en auran plan que tròp. Non voi cap mès tocar adarren. Mair Ubú,
vai t'en véder ara hièstra se vénguen eth monde.

M.U. (qu'i va) Non vedi cap arren. (d'aqueth temps, Pair Ubú pana ua arròsta
de vedèth) A! qu'arriva eth capitani Bordura dab eths sòns partisans.
Que minja_s atau, Pair Ubú ?

P.U. Arren, peishic de vedèth.

M.U. Ai! ethvedèth! eth vedèth! vedèth! que s'a minjath eth vedèth! ajuda!

P.U. Candèla verda, que't voi arrigar eths goelhs.

(era pòrta que's daurelh)

fu m'en shavti = fu m'en foti
én èanti

I,3 : Pair Ubú, Mair Ubú, Capitani
Bordura dab eths sòns partisans.

- ~~tardava qu'arrivesset~~
- M.U. Adishatz Mossurs, que-mos ~~languin~~ de vos. Sietatz-vos.
- C.B. ~~Bonjour~~ Madama. Mès aon e Pair Ubú ?
- P.U. Acitau! acitau! macarèu, candèla verda, sò totun pro gròs.
- C.B. Adishatz, Pair Ubú. Posatz-vos, eths òmi. (toti que's siètan)
- P.U. Ahó, dun pòc mès que'm'escagassam i era cadièra.
- C.B. Adon, Mair Ubú, que mos balhatz de bon goé ?
- M.U. Vos vau díder eths plats.
- P.U. Miam ^{tu} aquò m'interessa.
- M.U. Garbura polonesa, costetas d'arrastrons, vedèth, poret, patè de can,
currans de perròtas, ~~stacada~~ ^{Crostada} russa...
- P.U. Bietase, que'm pensi que'n i a pro. Se'n i a encara ?
- M.U. Bomba, salada, huruta, paparòtas, borith, ~~araves~~ ^{les nambors}, shoflurs ara mèdra.
- P.U. E se'm credes eth emperaire deth Lheuant entà 'sparricar atau ?
- M.U. Non i cau cap hèr tention. Qu'e pèc.
- P.U. Cahon! que'm vau agudar eths caishaus sus ~~eths vèstes pompius~~ ^{eths vèstes camés}.
- M.U. Minja meslèu, Pair Ubú. Aveita era polonesa.
- P.U. Bogre! quin e maishanta!
- C.B. Arrazon qu'avèth, non e bric bona. monde d'arren ?
- M.U. Ceitatz'm eths escafinosiè! que vos cau encara, ~~estada~~ ?
- P.U. Tèn, que'm sò pensath a quauquarren. Mora shinhau, torni lèu. (s'en va)
- M.U. Mossurs, vam tastar eth vedèth.
- C.B. Qu'e plan bon, e acavath.
- M.U. E ara, eths currans.
- C.B. Mm, quin son boni! viva Mair Ubú!
- Toti Viva Mair Ubú!
- P.U. (qu'arriua) Be cridarath beth-lèu viva Pair Ubú! (que ten ena man ua balejonha que nos's'pòth díder e que l'ahua sus era taulejada)
- M.U. Vaupòc, qu'as hèt ?
- P.U. Tastatz shinhau (mès de un tastan, e cajen empodoats)
Mair Ubú, balha'm eras costetas d'arrastrons, que voi hèr eth servici.
- M.U. Aquiu las as.
- P.U. Passatz ta casa toti! Capitani Bordura, que voi parlar a vos.
Eths auti Mès, n'avem cap dinnath!
- P.U. Beth diable hòu, n'auetz cap dinnath! hugetz toti! Demoratz, Bordura.
(arrés non jessa) N'ètz cap encara sortits ? Candèla verda, ja vos vau

estabornir dab eras costetas d'arrastrons. (que's bota a ahuar quauqu'uas)
 Toti òi òi òi! ajuda! que mos cau ~~meu~~^{accèus}! praube de jo! sò mòrt! ~~meu~~
~~meu~~! racalha de Pair Ubu! traïdor, calhastre, harpàs!
 P.U. Mèdra, mèdra, mèdra! haci eth men petit efèt.
 P.U. ~~Aof~~! son partits. Arrespiri, mès qu'è plan mau minjath. Venguetz, Bordu-
 ra. (s'en van dab Mair Ubu)

Sauva qui pòth!

↓
 tornar-mos

(eras tornas non son cap defendudas : il fait rendre le mal pour le mal)

I,4 : Pair Ubú, Mair Ubú,
eth capitani Bordura.

P.U. A la vets, capitani, ~~av~~ ^{sonqu!} etz plan minjath ?

C.B. Plan bien, Mossur, ~~seu~~ ^{sonqu!} era mèdrà.

P.U. E! era mèdrà non èra bric maishanta.

C.B. ~~En minja qui l'aima~~ Cada un eth son gost

P.U. Capitani Bordura, que'm sò decidath de hèr-vos duc de Lituania.

C.B. Quin se hè, Pair Ubú, ja vos pensa ~~va~~ bramahame coma tot.

P.U. En quauques dias, se voletz, pòdi mestrejar en Polonha.

C.B. E voletz aucir En Venceslàs ?

P.U. N'e cap bèstia, aqueth fotuth, que s'ac a end ~~vi~~ ^{vi}ath.

C.B. Se cau aucir En Venceslàs, aquò e dit. Que sò eth son enemic mortau,
e qu'arresponi deths mens òmi.

P.U. (~~que s'ahua sus eth entà'u punà'u~~)

Rabi! vos aimi plan, Bordura.

C.B. Quin etz hedós, Pair Ubú. E don, vos lavath cap jàmes ?

P.U. Pas soent.

M.U. Jàmes!

P.U. Que't vau marcar.

M.U. Mèdròrra!

P.U. Anatz, Bordura, qu'e acavath dab vos. Tot-un, candèla verda, qu'ac juri
sus Mair Ubú, que vos harè duc de Lituania.

M.U. Mès... ^{eth cap de}

P.U. Cara't, drollòta...

(s'en van)

Que-u hè eth Jaut-en-còth
entà-u punà-u

I,5 : Pair Ubú, Mair Ubú,
un trametaire.

P.U. Mossur, que voletz ? Hugetz, que m'ahastiatz.

Tra. Mossur, lo rei que vos mana.

P.U. Ai! mèdra, ~~diu vivostas~~ ^{diu vivostas}, candèla verda, qu'an tot
après, me van escanar! praube de jo!

M.U. Quin ~~o~~ escagarath! E que mos cau hèr lèu.

P.U. Oè oè, qu'è ua idea : ja ~~didere~~ ^{verdalen} qu'e Mair Ubú dab Bordura.

M.U. Ai! capus de P.U., s'ac hès...

P.U. Oè, qu'i vau ^{lèu} hè tira. (jessa)

M.U. (en tot còrrer ath darrèr deth)

Hep! Pair Ubú, Pair Ubú, que't darè andolheta.

P.U. Mèdra! e tu qu'ès ua andolha deras beras.

aherós = feireux (michel),
terrifiants, en fait
kurt.

I,6 :eth casteth de^{lo} arrei.

Lo rei En Venceslàs, atormerath de sus
auficièrs ; Bordura ; eths hilhs deth
arrei, En Boleslàs, En Ladislàs e En
Bogrelàs, puish ~~UBU~~ . Nubú

P.U. (entra)

Sabetz, n'e cap jo, qu'e Mair Ubú dab Bordura.

L.R. Que as, Pair Ubú ?

C.B. Qu'e hart.

L.R. Coma jo aiman?

P.U. Quidò, sò pintath, e ~~permor~~ qu'è beuth tròp de vin de França.

L.R. Pair Ubú, que'm hè gòth d'arrecompensar eths tòns tanti servicis de
capitani deths dragons, que't haci comte de Sandomir.

P.U. Mossur En Venceslàs, sai cap se quin vos ~~grànmerciar~~ granmerciar.

L.R. Non'm dides arren, Pair Ubú, e sigues deman maitin ara gran revista.

P.U. Ja i voi èste, mès, tà hè'm plazer, prenguetz aquera mostaishonha.

(que balha ath arrei ua mostaisha)

L.R. Que vos que hasqui ^{dab va} ~~ua~~ mostaisha ? Que la balharè a Bogrelàs.

Eth peti ~~u~~ Bogrelàs Quin candelèr, aqueth Pair Ubú.

P.U. E ara, m'en vau fóter eth camp. (que va bohar en tot arrevirà's)

Òi òi! ajuda! candèla verda, que m'è petath era tripa e horadath eth
sac!

L.R. (en tot arrelhe^{va} u)

Vos hetz hèt mau, Pair Ubú ?

P.U. ~~Las pedats d'arrei~~! de segur, m'en vau hèr eth pet. Que va devénguer
Mair Ubú ?

L.R. Ja i'arregirè, ven.

P.U. Qu'avez hòrça bontath de rèste. (jessa) ~~stid~~ mès, arrei Venceslàs,
seràs tot-un ~~matrassath~~.

murtz/hath

Apr' amor

Òbe ma hilh!

La voi
adubar!

I, 7 : En çò de Nubú.
Hauda, Pauhic, Arraiadis,
Pair Ubú, Mair Ubú, complo-
taires e soldats, eth capitani
Bordura.

- P.U. E! amics, seria ora de decidir çò que vam hèr ta~~ta~~ conspiracion. Cada un va dider eth son avís, e jo prumèr, s'ac voletz.
- C.B. Parlatz, Pair Ubú.
- P.U. E don, amics, que'm pensi que non i a sonque d'empodoar lo rei, e hica: orpiàn en eth sòn vrespalh. Quan lo volerà ~~l'esper~~^{dèisher}, be caerà mòrt, e atau que serè lo rei.
- Toti Baa! Salopaire!
- P.U. E non vos platz ? E don, Bordura, datz eth vòste avís.
- C.B. Eth men avís e dé'u botà'u un patacàs de sabre que'u va hièner ~~deh~~^{dempòish} eth cap dinquara cinta.
- Toti Tiò, tiò, aquò e nòble e valent.
- P.U. E se vos balha còps de pès ? Que'm brembi ara que porta taras revistas esclòps de hèr que hen mau coma tot. Se vau saber, qu'anaria hèr ua denonça entà tirà'm daqueste tracanart, e dilhèu que'm daria taben ~~pes~~etas.
- M.U. Traïdor, escolhoath, òme d'arren, cagòt lech!
- Toti Hetz eth calha~~vari~~ a Pair Ubú!
- P.U. Anem, Mossurs, e èste brav~~is~~, se non voletz anar véir eras mias pòchas. Enfins! voli bien m'espausar tà vos. Atau, Bordura, que't cargas d'estrossar lo rei.
- C.B. Non hora miélor de lançà-mos totis amassa sus eth ~~midelhor~~^{a bruglets} ? Auriem atau ua shança d'amiar eras tropas.
- P.U. E don, e dit. Taisharè moièn de marcar lo rei, que s'arrebufarà, a la vets que'u diderè : MERDRA, e adaqueth sinne, que vos ahuaratz sus eth.
- M.U. Òbe, e autan lèu que serà mòrt, arraparàs eth settre e era corona.
- C.B. E jo, corrirè après era familia arrejala.
- P.U. Quiò, e ^{que}t'arrecomandi eth petit Bogrelàs.
- P.U. (que cort après eris e los hè tomar) ^(s'en van)
Mossurs, ~~so~~^{que} mos e debremba~~da~~ ua ceremonida, ^{pasan} que non s'en poïòm cap ~~se non i e~~ ~~qu'arren non's pòth hèr~~ ~~se non i e~~. Que mos cau hèr eth sagrament d'èste valenti ara agalhada.
- C.B. E quin voletz hèr ? N'auem cap de caperan.
- P.U. Mai Ubú qu'en va servir.

Toti E don, atau va plan.

P.U. Atau, juratz d'aucir lo rei a fèt ?

Toti Quiò, qu'ac juram. Viva Pair Ubú!

2

II, 1

Eth castelk detli anei.

En Vencelàs, en reina Na Rosamma,
En Bolelàs, En Ladislàs e En Boguelàs.

L.R. Monsieur Boguelàs, hèretz aimau plan dolent dab Monsieur Uvú, cavèi detli meus òrdes e conte di Sandomir. E p' amor d'aquò, que vos faci defenza de parèisher ara mia revista.

E.R. Toton, Vencelàs, non hèretz tròp de tota era familha entà deféner-vos.

L.R. Ma Davna, çò qu'è dit un còp e dit. P'u m'embaranatz a pegejar atav.

P.B. P'u'm sospèti, Monsieur ma pair

E.R. E don, senhor, voletz tostems anar adaquera revista?

L.R. E tà que non, ma Davna?

E.R. Mès, encara un còp, se non l'è cap vist en tot somniar, a trocèu-vos dab era sra massa e a aluar-vos ena vistula, e va agla com aquera que s'ajoca enas arms de Polonha a mète'n era corona en cap?

L.R. A pui?

E.R. A pair Uvú.

L.R. Be respiciatz! Monsieur de Uvú e un plan ^{gent} ~~gent~~ gentilhome que's haria squarant tath men servici.

E.R. S'ac creditz, ja vos prometi que vos triomfatz!

L.R. Caratz-vos, cagolha. E vos, ma Davna, entà probai-vos quin uerbi pòc ^{en} ~~meur~~ Uvú, m'en vau anar ara revista atav coma sò, sense armas e sense epada.

E.R. Ivin ètz empudeni, malvorós! Jàms non vos tornarè ^{cap di} ~~à~~ ^{en vita} ~~à~~ ~~vèni~~!

L.R. Venguetz, Ladislàs, venguetz, Bolelàs.

(Jèsten - Era reina e Boguelàs van ara hèstra.)

E.R. Div vos gòarava, e eth gran sen Nicolav.

E.R. Boguelàs, venguetz ena ^{vam} ~~capèra~~ ^{glèria} capèra dab jo, pregai tath vòste pair e eth vòste frais.

II. 2.

Eth camp dera revistas

Era armada polonesa, lo rei, En Boleslà,
En Ladislà, Pair Uvó ^(etc) Capitani Borsdora dab
eths sòns òmi, Hawda, Pawlic, Arraiadís -

L.R. Nòble Pair Uvó, venguetz auçprès de jo dab eths vòstes errà espeitar
uas tropas -

P.U. aths sòns. E! Tention vati. (Au rei) Anivi, mostor, anivi -
eths òmi de Nobú a formeran lo rei -

L.R. Ceitatz eths anegiment deths gardas a shivau de Dantzic - ^{Tiò Tiò} Bon plan beths
P.U. E i ètz tot? fu los trobi gusi coma tot. Ceitatz adaqueste. (Ath soldat
Dempuish pian non t'es lavath, boasassa?)

L.R. Mès... aqueth soldat e plan pièpe - Que's passa, Pair Uvó?

P.U. Aquò.
(Que'u escagava eth fè.)

L.R. Salòpàs!

P.U. MERDRA. Ajuda, eths òmi!

T. Dav, dav! Ja-hó

L.R. Ai! Ajuda! Nòsta Dama, sò mòrt -

B, a. L. qu'e querò? Tiram eths sabre.

P.U. A! qu'è era corona. Aths arti, ana.

E.B. A tu, A tu eths traidors.

(Eths hilhs deths anei lujen, toti qu'os acasau.)

Eva reina e En Bogelàs

E.R. Ara, comenci a èster més tranquila

B. N'avetz cap anen a crénher
(dehòra que's hi ^{entinen} va clamor orribla.)

B. Ai, çò que'm cau véder ! mos dus fraus acaçats per Pain Uvó e eths
sòns omi.

E.R. mon Dieu ! senta vièrja, son anatrafats !

B. Tota era amada seguida Pain Uvó - lo sei non e cap més aquí ! orror !
Ajuda !

E.R. Bolelàs caja mòrt - pu'a arrevut va bala

B. Heh ! (Ladislàs que's arrevira) Aren-te ! A tu, Ladislàs !

E.R. Ôu ! que i'an atormentat -

B. pu'e foFuth - Bordura que oe l'a tencat com un trip marin.

E.R. Ai ! navtri de nati ! Aqueri anavjosi entran en castèth, que pujen
eths escalis.

(era clamor que's hi mei grana)

E.R. de julhs - Moniu, protegatz-mos.

B. Aqueste Pain Uvó, aqueth salòp, aqueth deveigomith, se'u | van ténquer...
ténquer

III

Eth medishi, Era pòta e deshonçada.
Lai Obó e eth anavjadi, eutran.

P.U. E! Bogelàs, que'm vòs her?

B. Div vivant! Ça voi deféner ma main dingvara mòt. Eth promèr
que hè un fas e mòt.

P.U. Bordura, ev'è pòur! Deishatz 'm anar.

I.S. que s'avança. Arren-te, Bogelàs!

B. Athafat' aqvò, ~~est~~ ^{dejà} ! En as pro atav
(que'v hien eth clesque.)

E.R. Ten bon, Bogelàs, ten bon!

Mès de in avançan

Bogelàs, que't monetem era vida savra.

B. ~~lafasse~~ ^{rofasse}, ^{horustumi} ~~hastanesòt~~, ^{horulha} ~~vandvedis~~ !

P.U. Tostem que'n rav véder era fin!

B. Maman, ~~hagetz~~ feth escalin regret
savra't

E.R. E tu, ma hith, e tu?

B. que't reguishi

P.U. Taishatz moièn d'anafar era reina. A! ev'è partida, ana - E tu,
hith de lo diable!...

(fu s'avança de cap a Bogelàs)

B. Div vivant! Tengri era mia

maman, que't reguishi

(fu desapareish feth escalin regret).

- PU candela verde, ara pue sò lo rei en aqueth país - pue-m sò ? fotuth un heit e que-m van amier ara grana manta mia.
- MU De pue e, Pain Ubú ? qu'em arreis, ja e vetath, mès cau tot-un espanhuc.
- PU Dona fumèla mia, pue de pèth de goelha dab va grafa, e bridas en pèth de can-
- MU Tot aprò e plan bèth, mès e encara mès bèth d'èste arreis.
- PU P'as plan arrazon, main Ubú.
- MU Révem va grana araconeishençs at Duc de Litvanie.
- PU A pui ?
- MU Ten! Et capitani Bordune.
- PU Plèth, main Ubú, non-m parlas d'equeth candeler. Ara que non è cap miès beson de th, ja pòth còrre, que non l'este, era ara duçada.
- MU Su' infantòt, Pain Ubú, pue-s va Forne contra tu.
- PU Ai! quin lo planhi, aqueth omenhòt, m' ? de th rotant que se Bogrelàs.
- MU E bon, re-t feras d'en aver acabath dab Bogrelàs ?
- PU Fabre de th piè, ja'c voi creir! que bon que-m nestque, aqueth merdosòt de quatorze ans?
- MU Pain Ubú, hè tension e çò que-t didi - Crede-m, ensaja d'estocant Bogrelàs dab eth Tus ?
- PU Encara diners a balhar? Ai, noni, pr'un còp! Ja m'avèth hèt pòstas bién vinta dus milions.
- MU Quina capvera, Pain Ubú, mei vas veir.
- PU Va plan - que reias dab jo ene ola.
- MU Escota, encara un còp, que sò segura p'eth joes Bogrelàs va gappan, p'umot qu'eth dreth, qu'ac a tada eth.
- PU Hilha de puta! Se non vas cap rotant eth meishani dret com eth bon? Ai, que m'as ledith, main Ubú, pue-t vè ?
- Pue-s salva main Ubú, meseguida ten Pain Ubú.